

Utsläppsrätter EU ETS

A Sammanfattning

De viktigaste händelserna inom utsläppsrätter just nu.

B Omvärld

Nyheter och politik globalt, i Europa och i Sverige. Uppföljning kring bl.a. EU ETS fas 4, övriga klimatåtgärder samt internationella handelssystem.

C Rapporter

Sammanfattning av viktiga externa rapporter, analyser och prognoser.

D Prisutveckling

Balans i systemet, prisutveckling samt framtidsutsikter.

E Krönika

Regeringsförklaringen ur klimat- och energiperspektiv av Mattias Goldmann på Fores.

F Insyn

Vägen fram mot Fas 4 – vad händer hos myndighet och departement?

Välkomna till det första numret 2019 av vår rapport om EU ETS och utsläppsrätter. Marknaden har lugnat ner sig lite efter den turbulenta uppgången efter förra året men fortsatt mycket att hålla ögonen på. I detta nummer tar vi bl.a. upp det senaste i Brexit-följetången samt kolkommissionens rapport om utfasning av kolkraft i Tyskland. I Sverige så uppdaterar vi oss kring tilldelningsprocessen för fas 4 och processen kring ”Opt-In” som kan leda till att runt 300 anläggningar lämnar EU ETS. Som vanligt går vi även igenom prisutvecklingen, diverse prognoser och rapporter samt våra egna tankar om framtiden.

Miss a heller inte vår gästskribent från Fores, Mattias Goldmann, som skriver om Regeringsförklaringen ur ett klimat- och energiperspektiv samt våra intervjuer med Naturvårdsverket samt Miljö- och energidepartementet kring fas 4.

Trevlig läsning!

Bodecker Partners expertis inom elcertifikat och utsläppsrätter, såväl som den nordiska elmarknaden, hör till Sveriges främsta. Vi erbjuder oberoende rådgivning till producenter och investerare i förnybar el samt specialiserad förvaltning av elcertifikat och utsläppsrätter.

Bodecker Partners – äkta oberoende rådgivning och förvaltning.

www.bodeckerpartners.com

COP-RECAP visar att golvet nu är på plats men detaljer om mekanismen för överföring samt framtida internationell finansiering sköts på framtiden. Mattias Goldmann tar oss igenom de viktigaste slutsatserna.

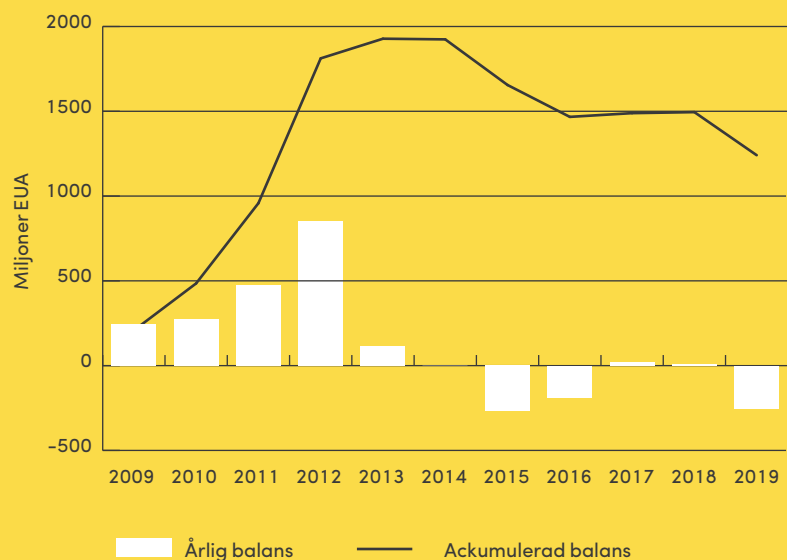
KOLKOMMISSIONEN i Tyskland rekommenderar nedstängning av totalt 13 GW till 2022 och full utfasning till senast 2038. Konsekvenser för EU ETS är beroende av hur annullering av utsläppsrätter sker.

OPT-IN REGELN kan justeras och medföra att ca 300 svenska anläggningar lämnar EU ETS och istället får full koldioxidskatt. Ny ansökningsdeadline fas 4 är 30 maj.

MEDELPRISPROGNOS för 2019 är drygt 24 euro men stor spridning och många osäkerheter. Även elprisprognoser har stor spridning, 19 euro mellan högsta och lägsta men trenden är upp och ökande prisskillnader mellan elområden.

EUA-PRISER har haft en dipp. På kort sikt styr bränsle där svag gas dämpar utveckling. Brexit är fortsatt osäkerhet på kort sikt.

Balans i EU ETS

Prisutveckling utsläppsrätter (terminspris FY)

Regeringsförklaringen ur klimat- och energiperspektiv

Miss a inte Mattias Goldmanns och Fores analys om hur Energisektorn kommer att påverkas.

SID. 17 →

Vägen fram mot 2021 och Fas 4. Vad händer?

Ta del av våra intervjuer med Naturvårdsverket samt Miljö- och energidepartementet.

INSYN SID. 19 →

Global klimatpolitik av Mattias Goldmann, Fores

COP-recap: Vad gav klimatmötet i Katowice?

Lördag 15 december, klubbade COP-ordförande Michal Kurtyka av mötet i Katowice. En dryg månad senare har vi hunnit smälta intrycken, sammanställa resultaten och gå igenom den drygt 130 sidor långa regelboken som antogs där. Här är Fores viktigaste slutsatser för framtiden.

GOLVET ÄR LAGT. »It does not present a credible response to the challenges we face« angav miljöorganisationerna i sitt gemensamma slutanförande, och det stämmer. Men att Parisavtalet nu fått en regelbok är en viktig grund att stå på som välkomnades inte minst av finanssektorn. Ett viktigt komplement blir FN:s generalsekretärares Climate Summit i september, och i viss mån nästa COP-möte, där bland annat de finansiella mekanismernas framtid ska utvecklas.

IPCC VÄLKOMNADES – INTE. Hur IPCC:s rapport om 1.5-gradersmålet skulle tas emot blev denna COPs stora symbolstrid. Dåvarande klimatminister, nuvarande miljöminister Lövin fick ansvaret att hitta en lösning, som blev att COP i sluttexten välkomnar att rapporten levererades i tid, men bara noterar innehållet. Det blev därmed upp till individuella medlemsstater att förtydliga hur de tagit emot budskapet, vilket Sverige gjorde i regeringsförklaringen där det slår fast att 1.5-gradersmålet »ska nås«.

MEKANISMEN FÖR ÖVERFÖRING via utsläppsminskningar mellan och inom länder, artikel 6, sköts på till COP 25. En viktig orsak var att Brasilien ville ha skrivningar som de flesta andra

bedömde skulle äventyra säkerheten i att utsläppsminskningarna faktiskt sker. Räkna inte med att det blir lätt att lösa framgent heller; flera länder insisterar på stor frihet i vad de kan handla med, vilket står mot kravet på verkliga, beständiga och additionella utsläppsminskningar.

INTERNATIONELL FINANSIERING efter år 2025 hanteras längre fram, vilket flera utvecklingsländer protesterade mot – trots att det i grunden var vad som sedan länge enats om. Att även lån ska kunna räknas med när i-länder visar att man kommer upp till 100 miljarder USD per år i internationell klimatfinansiering väckte också missnöje. Flera finansierings-löften gladdes däremot; Norge och Tyskland ska båda dubbla sina bidrag till Gröna Klimatfonden där Norge nu av allt att döma övertar Sveriges position som största givare per capita, Sverige gav 50 milj kr vardera till Anpassningsfonden och LDC-fonden, och regeringsförklaringen klargör att den inriktningen ska kvarstå.

NDC:ERNA, nationally determined contributions, får en process för att de successivt ska bli mer lika, för transparens i hur man räknar och för att skärpa ambitionerna senast 2020. LDC:erna, de minst utvecklade länderna, får lägre krav på vad de ska redovisa, och även för övriga länder är friheten stor vilket kommer att försvåra jämförelser både mellan länder och över tid.

KLIMATANPASSNING är i Parisavtalet lika viktigt som utsläppsminskning, »adaptation and mitigation«, men i praktiken ger regelboken länderna stor frihet att bestämma i hur stor utsträckning anpassning finns med i NDC:erna. En framgång på området är att den befintliga Anpassningsfonden från 1 januari i år inordnas under Parisavtalet, efter

att tills nu ha lytt under Kyotoprotokollet. Loss&Damage, de klimatförändringar som inte går att anpassa sig till, och som många utvecklingsländer ser som väsensskilt från anpassning, nämns bara i förbigående. Det beror bl.a. på att många i-länder har svårt att se vilka skador som är klimatrelaterade och vilka som beror på dåligt styre i respektive land. Ingen särskild fond har skapats för detta, vilket vissa länder önskar, men det kan gott komma längre fram.

»JUST TRANSITION« diskuterades mycket och i positiva ordalag, efter att i många år mycket ha setts som ett sätt för länder med mycket fossil energi att begära medel för sin omställning. Den pågående protesten från Frankrikes gula västar och det faktum att konferensen var mitt i Polens kolgruveområde, pekade på vikten av att få med oss också de motsträviga – vilket också FN:s generalsekretär António Guterres lyfte fram som sitt enskilt största misstag. På COP24 hanterades frågan främst i ordförandeskapets initiativ Silesiadeklarationen, med mindre tyngd än regelboken, där det bara finns med i en not – men i praktiken är denna klimaträttvisa kanske den fråga som tydligast kommer att ge avtryck in i framtiden från COP24.

Brasilien skulle var stått värd för COP25 i november, men nyvalde presidenten Bolsonaro tackade nej varpå Chile trädde fram som ny värd, med Costa Rica som pre-COP-värd. Troligen skjuts också COP25 till januari 2020 för att ge tillräcklig förberedelsestid. ►►

A	Sammanfattning	03
B	Omvärld och politik	04
C	Rapporter	11
D	Prisutveckling	14
E	Gästsribbent: Fores	17
F	Insyn	19

Övrigt globalt

Globala utsläpp ökar återigen

Vi skrev i vår förra rapport att koldioxidhalterna i atmosfären nådde nya rekordnivåer under 2017. En rapport av Global Carbon Project, som presenterades på klimatmötet i Katowice, visar tyvärr att de globala koldioxidutsläppen beräknas öka i år igen, dessutom med ännu mer än under 2017. Utsläppen beräknas öka med 2% under 2018 jämfört med 1,6 % året före – ytterligare bevis för att trendkurvan har ändrats. Bolaget uppger att de tilltagande utsläppen beror på att människan åter bränner mer kol, olja och naturgas. Nuvarande åtgärder är inte på långa vägar tillräckliga.

Brist på vatten är en av anledningarna

Förra årets torrperioder är en av anledningarna till att mer fossilt bränsle har använts i elproduktion, för att ersätta vattenkraft. Markku Björkman från Energinyheter.se rapporterar att bortfallet av vattenkraft på grund av torrt klimat varit speciellt påfallande i USA. En studie från Stanford University visar att de genomsnittliga årliga CO2 utsläppen från elproduktion ökade med 10 % i flera delstater mellan åren 2001 och 2015 på grund av längre torrperioder. Energiproduktionen från »smutsiga energikällor« bidrog till ytterligare 100 miljoner koldioxid i 11 västliga delstater under dessa år, rapporterar Markku Björkman, och skriver vidare att Washington, som ensamt bidrog med nära 22 miljoner ton, förväntas besluta om ett förslag att eliminera fossila

bränslen från elproduktion år 2045.

»Regioner med mycket vattenkraft måste ha back-up generering av icke-fossil el«

Rapporten visar att det blir mycket viktigt för regioner med mycket vattenkraft att särskilt se till att ha back-up generering av el med icke-fossila bränslen för att nå klimatmål i Parisavtalet.

I Sverige kompenserades en stor del av vattenbortfallet förra året av vind- och kärnkraft. Kärnkraften stod för 60 % av elproduktionen under vissa dagar i somras. ►►

Europa

Tyskland fasar ut sin kolkraft till senast 2038

Den tyska kolkommissionen har äntligen kommit med sitt första utkast till rapport och rekommendation. Förslaget presenteras officiellt den 1 februari och därefter följer en tid med remissrundor tills beslut slutligen ska tas av regering och riksdag. I maj väntas lagförslag finnas på bordet. Utfasning av kol ska hjälpa Tyskland att nå sina klimatmål.

Landets kolkraft ska enligt förslaget vara utfasat senast år 2038, men det kan enligt rapporten ske redan till 2035 – beroende på utbyggnaden av förnybar energi. Redan till 2022 ska Tyskland stänga ner 5 GW brunkol och ca 8 GW stenkolk. Det kan även komma fler interimsmål. Vilka anläggningar det handlar om kommer att beslutas gemensamt i förhandlingar mellan regering och företag som RWE och Uniper.

»Kompensation på 40 miljarder euro ska betalas ut«

Kompensation ska utbetalas för anläggningar som stänger ner i förtid. Kolkommissionens rapport rekommenderar att denna process ska vara klar senast i juni 2020. Regioner som drabbas ska få ekonomiskt stöd i syfte att ställa om industrin i området och därmed bl.a. minska risken för hög arbetslöshet och utflyttning. Ca 40 miljarder euro ska sättas av till detta.

Man räknar med att utfasningen även kommer att leda till högre elpriser och kommissionen tittar på åtgärder för att

minska konsekvenser för hushåll och industri, det talas bl.a. om kompensationer på upp till 2 miljarder euro.

I samband med utfasning av kol tillåts Tyskland, enligt EU direktivet, att annullera utsläppsrätter som motsvarar utsläpp från dessa anläggningar. Det är frivilligt men rapporten rekommenderar att det görs och det är också vad politiker har sagt tidigare. Det finns dock inte några specifikationer kring hur mycket som ska annulleras och när.

Prispåverkan av kolkraftsutfasning?

Hur utfasningen av kol i Tyskland

påverkar priset på utsläppsrätter beror helt på hur många utsläppsrätter Tyskland väljer att annullera till följd av detta. Analytiker från BNEF (Bloomberg) har pekat på att EUA-priserna kan stiga till över 38 euro/t till slutet av decenniet om Tyskland använder sin rätt fullt ut att annullera utsläppsrätter (ca 6 euro över prisprognos idag). Om det inte görs några annulleringar alls så räknar de dock istället med att priset på utsläppsrätter påverkas negativt med över 4 euro. Marcus Ferdinand från ICIS har dock sagt att det finns en otydlighet i vad ►► Tyskland kan göra, det kan röra sig om

EU energipolitik

Nytt elmarknadsdirektiv – utsläppsgrens för kapacitetsreserv

Beslut har tagits kring nya elmarknadsregler och elmarknadsdirektiv (electricity market regulation and directive) i EU, den sista delen i EU Clean Energy Package, som sätter regler för handel, balanshantering och kapacitetsmarknader. Den syftar bl.a. till att ta bort hinder för handel över gränserna (cross-border trading) samt att öka kraven på att förnybar elproduktion ska kunna integreras på nätet. Bl.a. införs regler kring fri prissättning för elhandlare (dock med vissa undantag där reglerade priser fortsatt kan förekomma).

En utsläppsgrens införs på anläggningar i kapacitetsreserv. Gränsen sätts till max 550g/CO₂ per kWh för nya anläggningar. Anläggningar över denna gräns men som redan är i drift innan reglerna träder i kraft kan vara med till 2025.

Överenskommelsen måste nu formellt antas av EU parlamentet och rådet.

När höjs utsläppsmålet?

Som vi skrev i vår december-rapport så finns idag inte tillräckligt stöd för att höja det 40 %-iga utsläppsreduktionsmålet. Alla länders mål och åtgärdsplaner ska dock enligt Parisavtalet ses över senast 2023, senast till dess bör nya skärpta mål beslutas vilket kommer att få en direkt inverkan på t.ex. EU ETS där taket för utsläpp, och därmed tilldelning.

EU kommissionen har presenterat en långsiktig klimatstrategi med mål att EU ska vara helt klimatneutralt till 2050 – d.v.s. noll nettoutsläpp. Åtgärdsförslag inkluderar bl.a. ökad förnybar energi, alternativa transportbränslen samt koldioxidlagring. Förslaget inkluderar dock inte några ambitionshöjningar före 2030 men anger att utsläppen ändå väntas minska med 46% istället för 40%.

allt utifrån 1–5 års medelutsläpp från de anläggningar som ska stängas beroende på hur direktivet tolkas.

UBS har gjort en analys på potentiell prispåverkan på el om kommissionens förslag blir verklighet, inklusive förslagen kring kompensation till konsumenter för högre elpriser. Tyska elpriset kan då stiga med 3–4 euro/MWh, bedömer banken.

»Tyska elpriset kan stiga med 3–4 euro«

Det skulle i sin tur göra det mer lönsamt för återstående kolkraftverk (och övrig produktion). Även analysfirman Wattsight bedömer att elpriserna stiger med ca 2,7 euro/MWh vid den första nedstängningen 2020, som lämnar ca 15 GW var av sten- respektive brunkol. Elpriset 2023 prognosticeras då till 52,19 euro/MWh för baseload.

Branschorganisationer har hävdade att de höga energipriserna kommer att vara förödande för tysk industri och har krävt pristak för energiintensiv industri.

Tyskland energimix – sol- och havsbaserad vind tar fart

Tyskland har fortfarande nästan 40% kolkraft i sin energimix, totalt ca 45 GW, trots den snabba utbyggnaden av förnybar energi. Brunkol bryts lokalt i Tyskland medan stenkolk i huvudsak importeras. Brunkol släpper ut betydligt mer koldioxid än stenkolk vid förbränning. En nyligt utgiven rapport från tankesmedjan Fraunhofer visar dock att förnybar energi stod för rekordhöga 40,4% av elproduktionen 2018 (218,94 TWh), bl.a. på grund av en mycket snabb utveckling i solkraft (+1,2% till 8,4% eller 45,8 TWh).

Vindkraft ökade med 5,7 TWh till totalt 111,4 TWh och stod därmed för 20,4% av energimixen.

Tyskland har också aviserat att de kommer att öka satsningarna på havsbaserad vind för att kunna klara sin omställning.

Uppdatering Brexit

Det brittiska parlamentet röstade för några veckor sedan nej till förslaget Brexitavtal. Det betyder att det återigen finns risk för att Storbritannien lämnar EU, och därmed EU ETS, den 29 mars istället för att bli kvar i EU ETS hela nuvarande fas, till slutet av 2020. Då kommer de istället ersätta systemet med en (åtminstone tillfällig) utsläppskatt på motsvarande 18 euro/ton.

I skrivande stund diskuteras ett antal »tillägg/förändringar« (amendments) till regeringens nya förhandlingsstrategi – även kallad plan B. De största motsättningarna handlar nu om EU:s krav för nödlösning för Nordirlands gräns. Det kanske mest intressanta och viktiga förslaget på tillägg nu är att regeringen den 26 februari måste ha fått ett godkännande av parlamentet för ett utträdesavtal – annars ska britterna omedelbart lämna in en ansökan om uppskjutet EU-utträde. Ledande politiker säger nu att Brexit mycket väl kan komma att skjutas fram ett par veckor eller liknande för att ge parlamentet mer tid att få avtal på plats.

»Ingen EUA auktion förrän avtal finns på plats«

För EU ETS betyder detta rent konkret just nu att, fram tills avtal finns på plats, kan inte Storbritannien auktionera ut några EUA till sina aktörer. Detta enligt ett EU beslut i december. Om landet lämnar utan avtal betyder det också

att en större mängd utsläppsrätter kan komma att säljas ut från brittiska företag med överskott.

I avtalet, till vilket man nu vill lägga till tillägg, står det gällande EU ETS att landet ska sätta upp ett eget handelssystem för utsläpp, minst lika effektivt som EU ETS. Storbritannien ska även enligt avtalet bli kvar i EU ETS hela nuvarande fas, d.v.s. till slutet av 2020. Det nya handelssystemet i Storbritannien kan även komma att länkas till EU ETS i fas 4, alltså från år 2021.

Spanien fasar ut sin kärnkraft

Spanien har idag sju kärnkraftsreaktorer (7,4 GW). Regeringen har nu kommit överens med anläggningsägare om en utfasning av dessa mellan åren 2025–2036. De kommer då att ha varit i drift i över 40 år men mindre än 50 år, skriver Montel.

Norge höjer sina klimatmål

Norges drar upp sitt utsläppsreduceringsmål till 45% före 2030 (jmf 2005). Det är en höjning med 5 procent jämfört med nuvarande mål och anledningen sägs vara FN:s klimatpanels rapporter om att klimattförändringarna kommer att bli dramatiska framöver. Främst ska målet nås genom inhemska åtgärder men flexibilitet i EU:s ramverk kan också göra att vissa åtgärder sker på andra platser om nödvändigt. Bl.a. ska man lägga fram plan för att nå mål om fossilfri kollektivtrafik före 2025. ▶▶

Sverige

Ca 300 anläggningar kan lämna EU ETS

Vi skrev i vår förra rapport att Naturvårdsverket i september har lämnat förslag till regeringen att det så kallade opt-in regeln ska justeras så att fjärrvärmeanläggningar under 20 MW ska lämna EU ETS. De står för en mycket liten del av utsläppen men kräver mycket administration, både för anläggningarna och för Naturvårdsverket. Från nästa period väntas dessutom den administrativa bördan öka ytterligare.

Nu har Miljö- och Energidepartementet föreslagit att dessa mindre anläggningar (om de inte släpper ut mer än 2500 t CO₂ per år under en treårsperiod) lyfts ur systemet. Ändringen föreslås träda i kraft den 30 april 2019 och dessa ska istället få full koldioxidskatt. Det handlar om ca 300 anläggningar, alltså en stor del av de totalt ca 750 anläggningar inom EU ETS i Sverige. Förslaget är ute på remiss

och beslut väntas tas i mars så att dessa anläggningar då inte ska behöva skicka in tilldelningsansökan till fas 4 som annars har deadline 30 maj i år.

Tidsplan och tilldelning för fas 4

Vi beskrev i vår december-rapport tidsplanen för svenska aktörer inom EU ETS. På grund av förseningar med ansökningsformulär och guidelines så har Naturvårdsverket nu flyttat fram deadline för svenska anläggningar att skicka in sin tilldelningsansökan till den 30 maj.

Det senaste informationsseminariet höll Naturvårdsverket den 16 januari i form av ett webinar. Presentationer samt inspelningar finns tillgängligt via utslappshandel.se och dokumentation. Du hittar även en kort sammanfattning i vår rapport från i December. Mer kring tidsplan och vad ni ska tänka på finns även i intervjun med Johan Wickström på Naturvårdsverket samt Petter Hojem på Miljö- och energidepartementet längre fram i denna rapport.

Naturvårdsverkets seminarier & webinarer

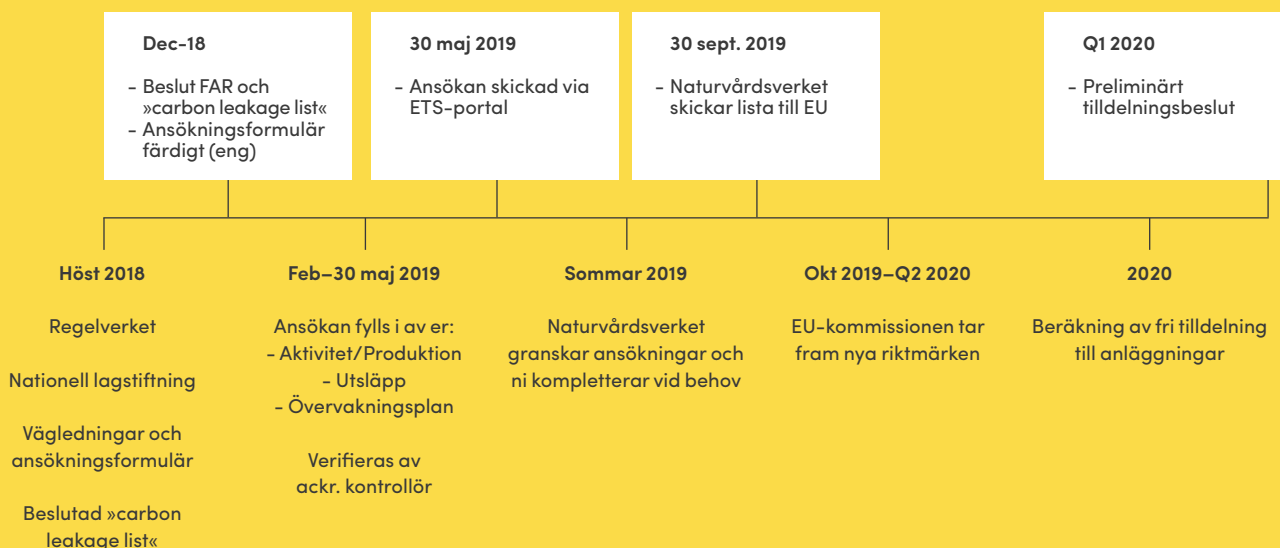
Här hittar du information från Naturvårdsverkets seminarier och webinarer.

[HTTPS://GOO.GL/GN5XY2](https://goo.gl/GN5XY2)

Ansökningshandlingar (formulär och de mest centrala vägledningarna) ska vara klara inom ett par veckor. Ny deadline för inlämning är nu 30 maj. Då ska allt även hinna vara verifierat. Det som ska lämnas in är ansökningsformuläret (NIM), en övervakningsplan (MMP), en verifieringsrapport samt ev. bilagor. Allt lämnas in via separat flik i ETS portalen med basinfo samt uppladdning av relevanta filer.

Datainsamling och ansökan gäller för den första av de två tilldelningsperioderna under fas 4, alltså åren 2021–2025, med data från 2014–2018 (eller de år av dessa den har varit i drift för nya). ►►

Viktiga datum i tilldelningsprocess

Riktmärkena kommer sedan att revideras ytterligare en gång, inför nästa tilldelningsperiod 2026–2030 med åren 2019–2023 som grund.

Klimatklivet inte effektivt enligt RRV

Riksrevisionsverket (RRV) har granskat klimatklivet. De anser att styrmedlet brister i kostnadseffektivitet, bland annat på grund av höga administrativa kostnader och då flera av åtgärderna också påverkas av andra stöd (samverkan av stöd gör att marginalnyttan minskar – flera av investeringarna skulle ha gjorts ändå).

»**Marginalkostnad på 6600 istället för 1000–4000 kr**«

Naturvårdsverkets statistik visar att samhällets marginalkostnad legat på ca 1000 – 4000 kronor per ton CO₂ för klimatklivet medan denna granskning visar att den faktiska marginalkostnaden har varit betydligt högre. T.ex. visar den snarare ca 6600 kronor per ton CO₂ för biogasproduktion till biogasfordon och drygt 8500 kronor per ton CO₂ från tankstation till elbil. RRV konstaterar även att regeringen valt att ge en ensidigt positiv bild i sin rapportering till Riksdagen. Regeringen har inte försett Riksdagen med en övergripande samhällsekonomisk bedömning av stödets effekter, enligt RRV. Klimatklivet infördes 2015 och har fram till och med förra året omfattat 3,5 miljarder kronor.

Det är oklart hur den nya regeringen kommer att agera men enligt Riksrevisionens Charlotte Berg antyder överenskommelsen att någon form av klimatinvesteringsprogram ska återupptas och utvecklas. I Moderaternas och Kristdemokraternas budget fasas stödet successivt ut.

Nordisk deklaration om netto-noll utsläpp

De nordiska länderna har undertecknat en gemensam klimatdeklaration och åtar sig att arbeta för att nå netto-noll utsläpp av växthusgaser. Man ska även agera gemensamt i internationella sammanhang och processer.

Utsläppen ökar från flyget – men biobränsle på väg in

2017 var utsläppen från flyg ungefär 47% högre än under 1990-talet, enligt Dagens Nyheter som hänvisar till studie från Chalmers. Totalt ca 10 miljoner tCO₂ och ungefär lika mycket som utsläppen från svenska personbilstrafiken under ett år. Svenskers flygutsläpp är dessutom fem gånger högre än genomsnittet globalt, enligt rapporten. Det finns dock positiva nyheter. Under ett antal dagar i slutet av december tankades bioflygbränsle på flera svenska flygplatser; bl.a. Arlanda, Landvetter, Bromma, Visby och Luleå. Swedavias leverans av förnybart flygbränsle är tillverkat av använd frityrolja. Biobränsle reducerar utsläppen av fossil koldioxid med upp till 80 procent.

Här i Sverige finns dessutom möjlighet till storskalig, inhemsk produktion av biobränsle har Swedavias koncernchef kommenterat. Han skulle, istället för en flygskatt, vilja se en reduktionsplikt för att möjliggöra en storskalig övergång till bioflygbränslen. Swedavias mål är att fem procent av allt bränsle som tankar på svenska flygplatser ska vara fossilfritt år 2025. Branschen som helhets mål är att svenska inrikesflyget ska vara fossilfritt 2030 och allt flyg till 2045.

Sverige kan nå 1 miljon elbilar år 2025

Därefter till 2,5 miljoner år 2030. Detta enligt en långtidsprognos från Power Circle. Idag finns knappt 70 000 elbilar. I studien förutsätts att en elbil är lika billig som en likvärdig bensin- eller diesebil i inköp. Två miljoner elbilar innebär ca 6 TWh elanvändning bedömer Power Circle, men det ställer högre krav på elnätet då snabbbladdning är nödvändig.

Den nya regeringen

Det är fortfarande oklart hur energipolitiken kommer att påverkas av den nya regeringen men energiöverenskommelsen ligger fast och påverkas inte enligt partiernas energitalespersoner. Centerpartiets Rickard Nordin har dock, till Montel, lyft ett par saker i överenskommelsen som får betydelse; bl.a. ska en så kallad »sol-rut« införas där det är möjligt att göra skatteavdrag för investeringar i solpaneler. Det ingår även ett förbud mot diesel- och bensinbilar från 2030, säger han. Dessutom ser han ►►

EKOTRANSPORT2019.CONFETTI.EVENTS/

Ekotransport 2030

7 maj 2019

som prioriterad att driva förutsättningarna för kraftvärmen.

Även Moderaterna har bekräftat att de fortsatt står bakom energiöverenskommelsen men säger att effektfrågan kommer att behöva tas tag i de kommande åren. Sverigedemokraterna lyfter fram att de vill värna fossilfri produktion, fasa ut subsidier till konventionella kraftslag och jobba för att undvika kapacitetsbrist. De kommer i slutet av februari, via en motion, ge Riksdagen möjlighet att ta ställning till om Vattenfall genom ägardirektiv ska fortsätta driva reaktorerna, säger Mattias Bäckström Johansson till Montel. ■

Läs mer om den nya regeringen i Mattias Goldmanns krönika på s. 17

PHOTO BY JASON BLACKEYE ON UNSPLASH

Externa prognoser

Prisprognoser utsläppsrätter

I vår december-rapport beskrev vi att analysinstituten antligen börjat komma ikapp den faktiska marknadsprisutvecklingen och många har därmed höjt sina prognoser. Det räknas generellt inte med några fortsatta snabba uppgångar utan enligt de flesta prognoser har vi nått en relativt rimlig nivå nu även om viss ytterligare uppsida väntas till 2030. Medelprognoser låg ungefär runt 25 euro/ton för år 2020 och på knappt 30 euro/ton för 2025.

»Medelprognos för 2019 är 24,34 euro per ton«

Montel har nu gjort en undersökning bland en mängd analyshus och landar på en medelprognos på 24,34 euro/ton för detta år, 2019. Det är en ca 50% procentig ökning jämfört med förra årets medelpris. Man väntar sig inte alls samma prISRALLY som förra året men att aktörer ändrar sitt beteende när utbudet detta år blir betydligt skralare än tidigare.

En faktor som tidigare tagits upp är att många under förra året passade på

Mer om globala utsläpp

- Följ alla länders utveckling kring användning av fossila bränslen, förnybar energi, utsläpp i förhållande till olika faktorer.
- Parisavtalets åtaganden.
- Intressanta grafer och tabeller.

[HTTP://CLIMATEACTIONTRACKER.ORG/](http://climateactiontracker.org/)

att prissäkra sina behov för ett par år framåt. Det kan göra att köpbehovet blir något mindre i år än det hade varit annars. Därmed kan priserna hållas nere något trots betydligt lägre volymer i kommande auktioner. Prisutvecklingen bedöms även vara mycket beroende av hur företag med överskott väljer att agera – behålla för att använda själva senare, eller sälja ut.

Osäkerheten kring Brexit ligger tyvärr kvar men har i alla fall mildrats av EU:s beslut i slutet av förra året att inte tillåta auktionering av EUA i Storbritannien förrän ett avtal finns på plats. Mer om detta under avsnittet Omvärld tidigare i rapporten. Vi tog också upp inspelet att för höga priser, runt 50–60 euro, kan få EU att agera.

Det finns också några prognoser som ligger betydligt högre, med scenarios upp mot 65 euro per ton. Fuel switching from kol till gas kommer inte att räcka till, skrev Berenberg Bank, då behövs ett ännu högre pris för fler åtgärder. Men det finns även prognoser på nedsidan, mot 18 euro. Bl.a. Commerzbank bedömer att förnybar utbyggnad motverkar effekten av MSR.

»Hur många utsläppsrätter kommer Tyskland att annullera?«

Hur utfasningen av kol i Tyskland påverkar priset på utsläppsrätter beror helt på hur många utsläppsrätter Tyskland väljer att annullera till följd av detta. Analytiker från BNEF (Bloomberg) har pekat på att EUA-priserna kan stiga till över 38 euro/t till slutet av decenniet om Tyskland använder sin rätt fullt ut att annullera utsläppsrätter (ca 6 euro över prisprognos idag).

Om det inte görs några annulleringar alls så räknar de dock istället med att priset på utsläppsrätter påverkas negativt med över 4 euro. Marcus Ferdinand från ICIS har dock sagt att det finns en otydlighet i vad Tyskland kan göra, det kan röra sig om allt utifrån 1–5 års medelutsläpp från de anläggningar som ska stängas beroende på hur direktivet tolkas.

Prisprognoser nordiska elpriser

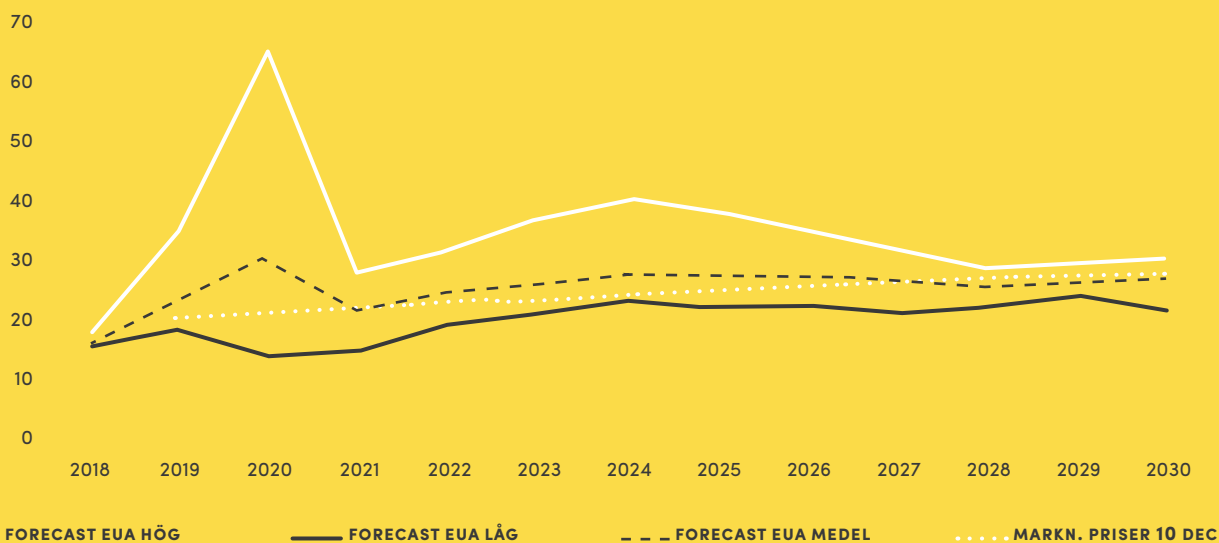
I vår december-rapport beskrev vi att Thema Consulting hade höjt sin prisprognos för nordisk el med 10 euro redan till 2020, till 43 euro/MWh. Därefter ner mot 40 euro till 2025 och 35 euro till 2030. Flera andra analyshus hade redan höjt sina prognoser mot bakgrund av högre gaspriser, högre CO2 priser, stigande elförbrukning och kabelutbyggnad mellan Norden och kontinenten. Wattsights prognos låg på drygt 54 euro/MWh till 2025 och Baringas på ca 45 euro till 2025 och ca 55 euro till 2030. Även Jämtkraft höjde sin prognos till över 40 euro till 2020 och upp mot 50 euro nästkommande år. Vi beskrev även några lågprisscenarios, bl.a. Moditys ner mot 37 euro för 2019 och som lägst 29 euro år 2021 innan ny överföringskapacitet väntas dra upp priserna mot 30 euro igen.

»Det skiljer nära 20 euro mellan olika prognoser«

En jämförelse av Montel visar att det fortsatt skiljer mycket mellan olika analytikers förväntningar. De beskriver att det skiljer 19 euro mellan de högsta och de lägsta prognoserna för 2020 och ungefär samma för år 2025. Modity hamnar lägst (se ovan) medan Wattsight här hamnar högst för 2020 på drygt 48 euro och Jämtkraft tror på högst priser år 2025 på ca 50 euro. Montel skriver ►►

A	Sammanfattning	03
B	Omvärld och politik	04
C	Rapporter	11
D	Prisutveckling	14
E	Gästskribent: Fores	17
F	Insyn	19

Sammanfattning av ett tiotal prognoser

vidare att en stor del av skillnaderna handlar om hur de bedömer möjligheten att exportera Nordens kommande kraftöverskott, samt hur den stora volymen vindkraft kommer att påverka priserna. Kommer priserna att gå ner mot kostnaden för att bygga vindkraft eller kommer fortsatt marginalkostnad kol att styra? De med högst prognoser räknar med att de nya utlandskablarna ska föra oss närmare kontinentala elpriser där högre CO2 priser och utfasning av kol kommer höja marginalkostnaden för kol och därmed elpriserna.

»Prisskillnaderna kan öka till 13 euro«

Prisskillnaderna inom Norden väntas öka. Norska Statnett (motsvarighet till SvK) har bedömt att det kan skilja 7–8 euro/MWh mellan lägst prissatta NO4 och Danmark/södra Norge till 2025 och upp mot 13 euro till år 2030. Detta visas

också i flera andra analyser. De södra delarna påverkas av ökad överföringskapacitet till kontinenten (där priserna väntas stiga), dessutom kommer kärnkraft att stängas ner. Samtidigt byggs enormt mycket vindkraft i de norra delarna och tillräcklig överföringskapacitet mellan norr och söder saknas, menar bedömarna.

EU ETS utsläpp kommer minska

I studien »The European Power Sector in 2018« av tankesmedjorna Agora Energiwende och Sandbag bedöms utsläppen från EU ETS ha minskat med 3% under 2018 (det faktiska resultatet får vi veta till 1 april när statistiken på verifierade utsläpp släpps). Utsläpp från elproduktion beräknas ha minskat ca 5%, framförallt p.g.a mer förnybart. Tankesmedjorna räknar med fortsatt minskade utsläpp från EU ETS sektorn när kol börjar fasa ut i flera länder. Rapporten visar att solenergi kommer dominera investeringarna i förnybart framöver vilket förklaras

av fallande priser på solpaneler. Utbyggnadstakten väntas tredubblas till år 2022 där Tyskland, Frankrike och Spanien står för merparten.

SvK marknadsanalys – försämrat effektläge

SvK har presenterat två analyser; en kort- och en långsiktig. Analyserna visar bl.a. att det mellan 2020–2030 byggs flera stora utlandsförbindelser vilket kommer att få stor påverkan på flödet i systemet och att volatiliteten i systemet ökar och gör det mer svårbalanserat. SvK anger att det kommer att ställa nya krav på bl.a. systemtjänster. Man konstaterar också att avvecklingen av den svenska kärnkraften kommer att leda till en försämrad kraftbalans men att en hel del av detta kan lösas med import. De närmaste fem åren bedöms inte elförbrukningen öka nämnvärt och installerad kraftvärme-kapacitet minskar. Produktion av vind- och solkraft väntas i Sverige öka från 22,3 TWh år 2019 till 31,9 TWh fem år senare (kapacitet ►►

från 9 till 13 MW). Nya utlandsförbindelser som bedöms komma på plats under fem-årsperioden är NO2-DE på 1400 MW, DK1-NL på 700 MW, NO2-UK på 1400 MW, DK1-DE på 720/1000 MW samt på 1000 MW samt DK1-UK på 1400 MW. Sverige och Norden bedöms under hela 5-årsperioden att vara nettoexportörer av el på årsbasis med störst överskott under 2019 för Sveriges del och under 2020 i Norden.

främst SE2 beräknas utgöra en flaskhals. Prisskillnaderna mellan SE4 och kontinenten väntas minska de första åren, fram tills de sista nedstängningarna av tysk kärnkraft drar upp priserna mer där. Södra Sveriges effektbalans har redan idag ett underskott, vilket ökar ytterligare med nedläggningarna av Ringhals 1 och 2. Risk för effektbrist bedöms till måttfull men störst under år 2022. ■

»SE2 kommer att vara en flaskhals«

Årsmedelpriset bedöms stiga men variationen är mycket stor mellan olika simulerade väderår. Elområde 1 och 2 väntas få lägre priser än övriga där

Här hittar ni rapporterna:

<https://www.svk.se/siteassets/om-oss/rapporter/2019/kortsiktig-marknadsanalys-2018.pdf>

<https://www.svk.se/siteassets/om-oss/rapporter/2019/langsiktig-marknadsanalys-2018.pdf>

PHOTO BY FRÉ SONNEVELD ON UNSPLASH

Prisutveckling

Priser tillbaka på 25 euro...

Under oktober förra året föll priserna ner från 25 euro-nivån till strax under 16 euro. Det skedde i samband med en tillfällig nedåtgående trend på alla energimarknader. Under december och januari såg vi dock en återgång till priser över 20 euro och till och med strax över 25 euro/ton. Det låg flera saker bakom; bl.a. går övriga energimarknader starkt, de nordiska elspotpriserna har legat över 60 euro/MWh och År-20 kontraktet har handlats på drygt 40 euro. Kallt väder i Europa är en av anledningarna. Utöver det har vi under både december och första halvan av januari haft stora volymbortfall i auktioner, bl.a. p.g.a. förseningar i Tyskland och Brexitförhandlingarna i Storbritannien.

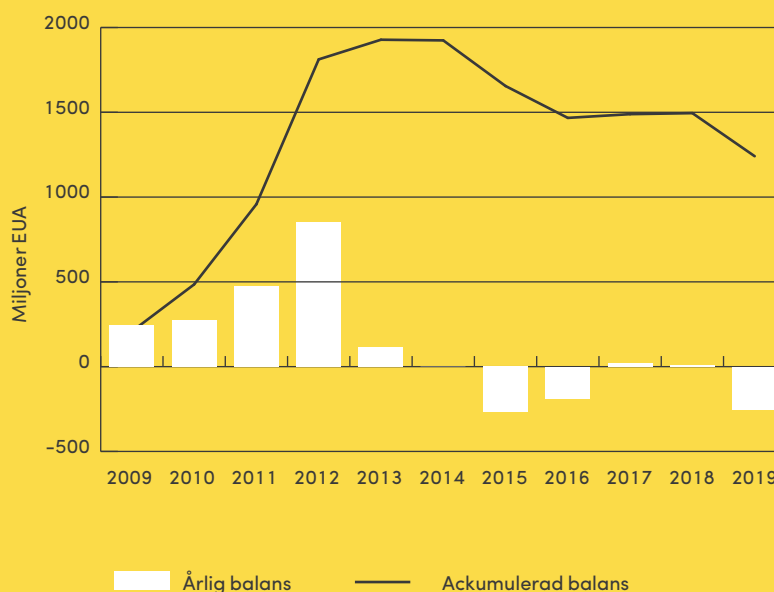
På nedsidan har vi dock haft nej-resultatet i omröstningen om Brexit avtalet vilket skapar fortsatt stor osäkerhet för EU ETS med risk att landet lämnar systemet redan i mars. Nej-resultatet var dock väntat och inprisat i marknaden, därav ingen större rörelse av detta just nu.

... men nu åter svagare

I slutet av förra veckan föll utsläppsrätterna ner under 22 euro/ton vilket till stor del berodde på att Tyskland genomförde sin första auktion för året (dessutom med rätt hög volym eftersom auktionerna i december blev försenade till nu). Priset landade på knappt 21,4 euro, d.v.s. lite under marknadspris vilket visade att köpintresset för närvarande är relativt lågt. Rapporten om utfasningen av tysk kolkraft kan också ha haft en viss påverkan på prisutvecklingen men konsekvenserna är fortfarande för osäkra för en större förändring.

Under den senaste tiden har dessutom gaspriserna varit relativt låga i ►►

Balans i EU ETS

Prisutveckling utsläppsrätter (terminspris FY)

förhållande till kolpriser vilket har gjort att det s.k. coal/gas-switching priset (när det blir mer lönsamt att köra gas-kraftverk jämfört med kolkraftverk) legat under 20 euro.

»Låga gaspriser har dragit ner utsläppsrätterna«

Det leder till lägre utsläpp och brukar därmed ha en negativ påverkan på utsläppspriset. Utöver detta spelar mildare väderprognoser in. De senaste nio dagarna har vi haft konstant lägre stängningspriser jämfört med föregående dag.

Prisdiskussion

MSR och auktionsvolym

Grundläggande på uppsidan har vi Market Stability Reserve som nu är igång och kommer att leda till ca 40% lägre utbud i auktioner under året jämfört med tidigare år. Det gör att vi i år, och några år fram, faktiskt kommer att ha ett årligt underskott, beräknat till ca 300 - 350 miljoner (dock beroende av t.ex. Brexit). Däremot har vi några länder vars volymer ökar, bl.a. Polen. De annonserade ju i slutet av förra året att de skulle sälja ut ytterligare drygt 55 miljoner EUA från sin s.k. artikel 10c reserv under nästa år (möjlighet att ge elproduktion viss fri tilldelning under en övergångsperiod).

Minskade auktionsvolym på grund av MSR var ju känt sedan tidigare, och också anledningen till stigande priser redan förra året, men det blir intressant att se hur det påverkar marknaden i år när efterfrågan i systemet för första gången kommer att vara högre än det årliga utbudet. Däremot har en hel del företag redan säkrat (köpt in i förväg) sitt behov

för året vilket minskar årets efterfråga och dämpar en prisuppgång.

Kol, gas och fuel switch

På kort sikt har som sagt bränslekomplexet med kol, gas och olja stor påverkan på prissättningen av utsläppsrätter. För kolpriserna var tendensen stigande priser under merparten av januari, där kyliga väderutsikter i både Europa och Asien drog upp efterfrågan och priset på Rotterdam-kolet till närmre \$90/ton för 2019-leveranser. Under senare delen av januari och inledningen av februari så har däremot välfyllda europeiska lager i kombination med mildare väderutsikter haft dämpande effekt på priserna som f.n. är kring \$80/ton. Kommande månaden väntar vi oss fortsatt svagt fallande priser drivet av gas (nedan) samt lägre aktivitet i Asien till följd av det kinesiska nyårsfirandet.

De europeiska gaspriserna har skuggboxats med kolpriserna och inledde året med att ta rygg på både Brent-oljan och kolpriserna uppåt mot €23-24/MWh för 2019-leveranser. Även gaspriserna föll tillbaka under senare delen av januari - därtill något kraftigare än övriga bränslekomplexet. Utöver mildare väderutsikter och framförallt tyska lagernivåer på hög nivå, så har avsaknad av asiatisk kyla och främst kinesisk LNG-efterfrågan skickat många LNG-leveranser från Qatar till Europa istället för Asien.

»Många LNG-leveranser har gått till Europa«

Fortsatt höga LNG-leveranser i kombination med gott utbud av Nordsjögas och rysk gas, gör att nedsidan för gaspriserna ännu inte bottnat (f.n. kring €18-20/MWh för 2019-leveranser) och att därmed gaspriserna sannolikt blir

prissättande och drivande för utsläppsrättspriserna kommande månaden.

Sammantaget bör bränslesidan ha en dämpande effekt på utsläppsrätterna även ett tag framöver.

Brexit och utfasning av kol

Risken för ett hårt Brexit-utträde finns redan till viss del inprisat men ett sådant besked skulle troligen ändå dra ner priserna ytterligare ett par euro, åtminstone tillfälligtvis. Detta då anläggningar med överskott skulle vilja sälja ut sitt lager.

Hur utfasningen av kol i Tyskland påverkar priset på utsläppsrätter beror helt på hur många utsläppsrätter Tyskland väljer att annullera till följd av detta. Analytiker från BNEF (Bloomberg) har pekat på att EUA-priserna kan stiga till över 38 euro/t till slutet av decenniet om Tyskland använder sin rätt fullt ut att annullera utsläppsrätter (ca 6 euro över prisprognos idag). Om det inte görs några annulleringar alls så räknar de dock istället med att priset på utsläppsrätter påverkas negativt med över 4 euro. Marcus Ferdinand från ICIS har dock sagt att det finns en otydlighet i vad Tyskland kan göra, det kan röra sig om allt utifrån 1-5 års medelutsläpp från de anläggningar som ska stängas beroende på hur direktivet tolkas.

Sammantaget

Vi skrev i vår december-rapport att marknaden ofta reagerar i förväg på kommande händelser/förändringar och att vi såg en stor risk/möjlighet till en åtminstone tillfällig tillbakagång av EUA-priserna under början av det här året. Så länge som coal switching nivån (gaspriser jmf med kolpriser) ligger på nuvarande nivå och prognoserna om relativt mildt väder håller i sig så bör priset på utsläppsrätter hålla sig på nuvarande nivåer mellan 20-22 euro. ►►

D Prisutveckling

A	Sammanfattning	03
B	Omvärld och politik	04
C	Rapporter	11
D	Prisutveckling	14
E	Gästsribent: Fores	17
F	Insyn	19

Till och med något lägre om prognoser om ännu svagare gaspriser stämmer. Vid kallt väder och/eller om gaspriserna ändå skulle dra iväg uppåt så kan utsläppsrätterna mycket väl återgå till 25-euro nivån. Brexit stor osäkerhet...

På längre sikt får Tysklands (och andra länders) utfasning av fossila bränslen stor påverkan på balansen – här blir frågan hur annulleringar kommer att genomföras. Bland det viktigaste blir dock frågan om utsläppsreduktionsmålet kommer att höjas från nuvarande 40%. Det skulle i så fall direkt få en stor påverkan på den årliga minskningstakten i tilldelning från 2021 och framåt. ■

PHOTO BY KURT COTOAGA ON UNSPLASH

Gästskribent: Fores tankesmedja Regeringsförklaringen ur klimat- och energiperspektiv

A	Sammanfattning	03
B	Omvärld och politik	04
C	Rapporter	11
D	Prisutveckling	14
E	Gästskribent: Fores	17
F	Insyn	19

Regeringsförklaringen och det kompletterande Januariavtalet är fåordiga om energi, men skrapar man på ytan, så finns det betydligt mer som påverkar energisektorn. Här är Fores analys i fem punkter.

MATTIAS GOLDMANN
VD PÅ TANKESMEDJAN FORES
MED 2030-SEKRETARIATET

1. Övergripande inriktning

Som övergripande mål för klimat- och energiarbetet anger regeringsförklaringen att »Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsnation«. Rödgröna ministrar har både sagt och skrivit samma sak under förra mandatperioden, men det verkliga målet var tills nu »en av världens första fossilfria välfärdsnationer« - vi har alltså fått en rejäl om än svårkvantifierad skärpning.

Målet ska nås bl.a. genom att »All relevant lagstiftning ses över«; en mycket högt ställd ambition där det ännu är osäkert inte bara vad detta faktiskt blir utan också hur det ska organiseras. Att »Sverige driva på för en klimatlag på

EU-nivå« följer samma upplägg, men att det ska bli av är inte särskilt realistiskt i närtid; Storbritannien med sin climate act vore en självklar allierad, men lämnar EU och Danmark, Frankrike och Tyskland som alla skulle kunna vara för har egna konvulsioner i klimatarbetet medan Visegradländerna säkert är skeptiska. Därtill ett EU-parlamentsval i maj med förväntade framgångar för partier med begränsat klimatengagemang och en ny kommission i höst som innebär ett tempotapp i allt arbete.

»En-och-en-halvgrads-målet ska nås« är Sverige ett av de första i-länder att uttrycka i sin regeringsförklaring, vilket pekar på höga ambitioner inte minst för FN:s generalsekreterares finansiellt inriktade toppmöte i september.

*»Klimatmålen ska nås«
är en viktig signal till
de som tonat ner det
klimatpolitiska ramverkets
betydelse utifrån att det
inte är rättsligt bindande.*

2. Transportsektorn

I närtid är 70% minskad klimatpåverkan från transportsektorn år 2030 jämfört med år 2010 det tuffaste klimatmålet, och det är för transportsektorn det finns mest konkreta åtgärder, kort uttryckta i regeringsförklaringen och mer utförligt i fyrpartiöverenskommelsen. Den anger att »från år 2030 kommer det inte längre vara tillåtet att sälja nya bensin- och dieseldrivna bilar«, vilket inget av de fyra partierna egentligen drivit - det kommer istället från Vänsterpartiet. Flera av partierna bakom överenskommelsen har därefter preciserat att det inte ska slå undan benen för biogas, biodiesel, biobensin eller etanol

som alla utgår ifrån samma förbränningsmotor som fossilbilarna använder. Därtill måste stoppdatumet klara EU:s och WTO:s frihandelsregler; antingen genom ett gemensamt EU-beslut eller nationella undantag. Frågan är i fokus på Ekotransportkonferensen 7 maj och ska utredas längre fram. Därtill »Ett årtal ska utredas för när fossila bränslen ska vara helt utfasade«, vilket troligen är 2040 eller 2045, utformat som en förlängning av reduktionsplikten för drivmedel. Därmed undkommer man här ett skarpt förbud och slipper både EU-processer och möjliga skadeståndskrav. »Bonus malus ska förstärkas och förenklas« för nya bilar, vilket troligen innebär högre bonus för rena el- och gasbilar och en förlängd malus-skatt bortom de första tre åren. En A-G-klassning ungefär som för bl.a. kylskåp och däck kan också införas längre fram, för ökad tydlighet. Överenskommelsen anger vidare att »Fossilfri laddning och tankning ska möjliggöras genom att infrastrukturen byggs ut. Investera i produktion och distribution av biogas.« Troligen återuppstår Klimatklivet, men med tydligare fokus på laddning i norra inlandet och i anslutning till flerbostadshus. Produktionsstödet för biogas finns troligen kvar åtminstone så länge Danmark har det, men behöver kompletteras med åtgärder för att drivmedlet faktiskt tankas - och med ett mer neutralt stöd mellan biobränslena. Vid sidan om teknik och drivmedel, ska också ett »ett avståndsbaserat och färdmedelsoberoende reseavdrag« införas, vilket gynnar kollektivtrafik på bilismens bekostnad. Det kan ske relativt snabbt eftersom utredningen i frågan presenteras 1 juli.

»Nya stambanor för höghastighetståg ska färdigställas« är en stor satsning vars finansiering ska preciseras, liksom frågor om hastighet, utbyggnadens faser och mycket annat. Eftersom invigningen tidigast kan ske kring år 2035, har det ingen bäring på 2030 års klimatmål. ►►

Gästskribent: Fores tankesmedja Regeringsförklaringen ur klimat- och energiperspektiv

A	Sammanfattning	03
B	Omvärld och politik	04
C	Rapporter	11
D	Prisutveckling	14
E	Gästskribent: Fores	17
F	Insyn	19

Löftet om utbyggnad av järnvägen i norra Sverige kan däremot få reell betydelse innan dess, med en bättre fungerande järnväg som tillsammans med sjöfarten kan överta mycket gods från landsvägstransporter, med stor klimatnytta. Målet om »ökad punktlighet för svensk järnväg« leder nog redan i vårbudgeten till ökade satsningar på underhåll. »Regeringen ska agera för att göra det enklare att boka utlandsresa med tåg. Trafikverket ges i uppdrag att upphandla nattåg med dagliga avgångar till flera europeiska städer« har starkt fokus på semesterresande och ligger huvudsakligen utanför de svenska klimatmålen.

3. Energisektorn

Regeringsförklaringens »Energiöverenskommelsen ska genomföras« ger inte någon stor klarhet i vad som faktiskt ska ske; tolkningarna av vad 100% förnybart till 2040 innebär har ju spretat, och t.ex. för export har många inklusive vi själva efterlyst ökad klarhet. Inget yppas om behovet av översyn av elnäten, en »effekt-kommission«. Regeringsförklaringen anger att:

»Det ska vara enkelt och lönsamt att investera i egen produktion av förnybar energi«, vilket i januariavtalet kompletteras med »till exempel i solceller och solvärme, eller i vindkraft till havs eller på land.« Partierna menar inte rimligen att vindkraft till havs ska byggas för eget bruk, utan signalerar bättre villkor för anslutning när detta nu i närtid är färdigutrett. Därtill kommer regeringen troligen att hämta mycket från Lise Nordins nyligen publicerade utredning som fokuserar på att underlätta för mindre aktörer att producera och lagra el och att energieffektivera sin energianvändning.

»Prospektering och nyexploatering av kol, olja och fossilgas förbjuds« är mest symbolik, men öppnar för en översyn av minerallagen i linje med vad samtliga partier i Region Skåne nyligen tillskrivit regeringen om.

»Ett större arbete inleds för att binda tillbaka en del av tidigare utsläpp« antyder finansiering för biokol och CCS/BECCS, vilket t.ex. Stockholm Exergi och Vattenfall lär välkomna. Det kan delvis ske via det förnyade Klimatklivet, som redan tidigare delfinansierat 12 anläggningar som producerar biokol, men också mer forskningsinriktad stöd är att vänta. Det är också i linje med vad IPCC efterfrågar och finns sedan gammalt i Centerpartiets budget.

4. Skatter

»En kraftfull grön skatteväxling görs, skatter höjs på miljöförstörande verksamhet och sänks på arbete och företagande« kompletteras i avtalet med »Målet är att den ska omsluta minst femton miljarder kronor inklusive de förslag som genomförs i vårändringsbudgeten 2019 och de förslag som genomförs i skattereformen.« Diskussionen har gått het om hur detta bäst utformas, både i minskningsdelen som kan fokusera t.ex. på sänkta arbetsgivaravgifter för utsatta grupper eller vissa delar av vårt land, och i ökningsdelen, där den stora summan nästan kräver att transportsektorn ingår. I närtid är det troligen höjda drivmedelsskatter, bl.a. genom återinförandet av den indexering som togs bort i M-Kd-budgeten, med en öppning för att öka och bredda trängselavgifter och längre fram stegvis ställa om till pay-as-you-drive i takt med att drivmedelsskatterna sinar när övergången till förnybart och el kommit längre. En km-skatt för lastbilar införs, men man går troligen Åkeriförbundet till mötes genom att sänka andra skatter och avgifter för dem i en intern skatteväxling. Därutöver kommer skatter på kemikalier, elektronik, avfallsförbränning och möjligen textilier att höjas respektive införas, men av 15 miljarder kronor står det sammantaget för högst två.

5. Utredningar och påverkansarbete

Många av punkterna är kopplade till utredningar; över 20 utredningar ska sättas igång tror sig några veta men antalet kan bli mindre om man slår samman frågor, samt om man bedömer att tidigare gjorda utredningar är tillfyllest. Kritiken mot att så mycket ska utredas är lite missriktad; alla större förändringar föregås av offentliga utredningar. Däremot är det här den trånga sektorn kommer att finnas när det gäller hur mycket som hinner ske denna mandatperiod och i vilken ordning saker kommer att ske, och som alltid gäller att direktiven för utredningen samt hur den sätts samman och vilka resurser den får, får stor betydelse för utfallet.

Utöver utredningarna, ska de fyra partierna bakom Januariavtalet nu enas om arbetsformerna. En stor del av arbetet sker på regeringens departement, dit liberalerna och centerpartiet troligen får skicka sina utredare och förhandlare, medan vänsterpartiet i huvudsak får hantera frågorna när de väl kommit till riksdagens bord, liksom moderaterna, kristdemokraterna och sverigedemokraterna. Eftersom Januariavtalspartierna inte har egen majoritet, innebär det åtminstone i teorin att riksdagen får stort inflytande över det slutliga utförandet. Det gäller särskilt på de punkter som ligger utanför statsbudgeten, där det ju räcker för regeringen att inte ha en enad majoritet emot sig för att få igenom sina förslag. ■

Regeringsförklaringen finns på
<https://goo.gl/efDpC8>

Januariöverenskommelsens
73 punkter finns på:
<https://goo.gl/bSyaUd>

Både i Sverige och i EU är det full fart i förberedelser inför ansökningar om fri tilldelning från 2021 samt kring utformande av lagar och förordningar. Vi har pratat med Johan Wickström på Naturvårdsverket samt Petter Hojem på Miljö- och energidepartementet för att ta reda på hur vägen fram ser ut nu och vad de anser är det största förändringarna att vara medveten om.

JOHAN WICKSTRÖM
HANDLÄGGARE, NATURVÅRDSVERKET

Är allt klart och beslutat nu från EU:s sida eller väntar vi fortfarande på några beslut?

Regelverket är i stort sett klart, i alla fall om man enbart ser till delarna som rör möjligheten att påbörja en ny tilldelningsperiod och speciellt skicka in ansökningar till denna. Vi har FAR, koldioxidläckagelistan (KL-listan) osv. Sedan är det totala regelverket mer omfattande i fas 4 jämfört med fas 3. T.ex. saknas fortfarande akten som rör aktivitetsändring, den väntas bli färdig senare i år. Inte heller är uppdateringen av riktmärkena är klara, det arbetet följer på den data som lämnas in senast 30 maj. Man ska också komma ihåg att hela fas 4 är 10 år och EU ETS är inte statiskt. Det kan mycket väl komma ändringar som påverkar marknad, tilldelning osv. Vem

vet t.ex. hur nuvarande regler kommer kunna påverkas av mer ambitiösa klimatmålsättningar?

Vilka skulle du säga är de största skillnaderna mot denna period?

I ett större perspektiv är det svårt att inte nämna den snabbare sänkningen av taket (från 1,74 % till 2,2 %) eller kanske framförallt det som kallas för »the Swedish proposal« (där vid över-skott ett större antal utsläppsrätter kan överföras till marknadsstabilitetsreserven samt återkommande annullering). Dessa faktorer kommer ha stor påverkan på styrmedlet i stort.

I ett mindre perspektiv, ett anläggningsperspektiv, finns det såklart vissa förändringar där en av de mest framträdande är den planerade årliga aktivitetsrapporteringen. Att varje år vara tvungen att rapportera in föregående verksamhetsårs aktivitet kanske inte verkar vara någon förenkling för verksamhetsutövare direkt men bidrar i det stora hela till att vi istället blir kvitt andra krångligheter som kapacitetsbestämmande med tillhörande faktorer och den s.k. 40 %-regeln som vällat många mkt bekymmer. Till på köpet fås en dynamisk/adaptiv tilldelningsgrundanden produktionsnivå som är mer verklighetsanpassad.

Såklart är en annan stor skillnad även själva ansökan om gratis tilldelning där Övervakningsmetodplanen dykt upp. Den har inte funnits tidigare men man skulle kunna säga att den nya Övervakningsmetodplanen förhåller sig till Referensdatarapporten på samma sätt som dagens Övervakningsplan för utsläpp förhåller sig till Utsläppsrapporten.

Är det någon bransch eller typ av företag där skillnaden blir extra stor, t.ex. tas bort, tillkommer, får extra stor förändring i tilldelning etc.?

Nej, det skulle jag inte säga. Produktriktmärkena, de 52 st, är desamma. Och även reservriktmärkena till stor del. En ny deläggning, »fjärrvärme« har tillkommit. Naturligtvis kan en sektors inkluderande eller icke-inkluderande på KL-listan leda till stor individuell skillnad i tilldelning men sett till faktiska representerade utsläpp har inte uppdateringen av KL-listan lett till några stora förändringar.

Den största förmodade förändringen för svensk del rör opt-in-regeln som nu är ute på remiss. Om regeringens förslag går igenom är det bara ett fåtal av de nuvarande opt-in-anläggningarna som blir kvar i systemet i fjärde handelsperioden. Det handlar alltså om mindre (under 20 MW) fjärrvärmeanläggningar, ►►

totalt ca 300 anläggningar, d.v.s. en stor del av de nuvarande ca 700 – 800 anläggningar i systemet. Dessa anläggningar kommer dock istället troligen att få betala full utsläppsskatt. Deras utsläpp är mycket begränsade men systemet innebär en stor mängd administration, framförallt då de är så väder beroende och ofta måste göra ändringsansökningar.

Vad händer nu i EU, hos svenska lagstiftare och hos er när det gäller fas 4 förberedelser?

Inom EU så ligger främsta fokus nu på att ta fram vägledning och ansökningsformulär. Man jobbar även med akten om aktivitetsförändringsregler.

Miljödepartementet håller på att ta fram förslag till revidering av den nationella lagstiftningen om handel med utsläppsrätter. Ändringarna innebär bland annat att bestämmelser om fri tilldelning från fas 4 kommer att regleras genom en direktverkande EU-förordning (FAR) och inte som nu genom ett Kommissionsbeslut (CIMs) som har behövt implementeras i den nationella lagstiftningen.

Hos oss på Naturvårdsverket så förbereder vi oss för ansökningsprocessen. Det handlar om att sätta rutiner, IT-system, allokera resurser osv. Vi försöker också bli klara med så mycket som möjligt gällande nuvarande handelsperiod för att sedan hinna med alla kommande fas 4 tilldelningsansökningar under sommaren (pot. 600–700 stycken). På EU-nivå deltar vi i möten för att bl.a. ta fram vägledning och ansökningsmallar samt akten som rör aktivitetsförändringar.

Hur ser tidsplanen för året ut för våra svenska aktörer? Vad måste de göra nu?

30 maj ska ansökningarna för dem som vill ha gratis tilldelning och är befintliga anläggningar lämnas in. De

ansökningsmallar/formulär som behövs beräknas snart vara färdiga och samma sak gäller merparten av de vägledningar som just nu arbetas fram och vilka kan vara en stor hjälp för verksamhetsutövare som ska göra i ordning ansökan. Eftersom ansökan och dess beståndsdelar behöver verifieras av en ackrediterad kontrollör bör man redan nu ordna med denna kontakt, boka in platsbesök etc.

När kan de vänta sig att veta sin tilldelning?

Detta besked innebär slutet på en omfattande process som beror på att alla länder skickat in sin data i tid och att Kommissionen kunnat uppdatera riktmarken med mera. Ambitionen är att det ska vara klart innan nästa handelsperiod börjar, men tidigast under 2020.

Vilka är de vanligaste frågorna du får från verksamhetsutövare nu?

Januari brukar innehålla väldigt många frågor som kretsar kring nuvarande handelsperiod och VU som behöver skicka in ändringsansökningar.

Nu får vi många frågor kring opt-in. Det vi kan säga är att beslut troligen fattas i mars och om positivt så ska det enligt förslaget träda i kraft i april, alltså en månad innan deadline för ansökan om gratis tilldelning i fas 4. Det kommer med största sannolikhet INTE att bli en annan deadline för de här anläggningarna då det i så fall måste beslutas av regeringen. Vi rekommenderar därför att dessa anläggningar förbereder sig för att lämna in ansökningar då de annars riskerar att få ont om tid.

Vi får också in en hel del generella frågor och här vill jag gärna tipsa om utsläppshandel.se. Här hittar ni mycket information, inspelade webinarer och publicerade vägledningar. Vi håller också på att ta fram ett »frågor och svar« dokument.

Andra frågor handlar om var man kan hitta förordningen eller koldioxid-läckagelistan. Dessa behöver godkännas av råd och parlament innan de publiceras och görs offentliga. Vi publicerar på utslappshandel.se så fort de blir tillgängliga.

(Egen anmärkning: här är dock ett par som jag har googlat fram – kanske kan de vara till hjälp).

[HTTPS://EC.EUROPA.EU/INFO/LAW/BETTER-REGULATION/INITIATIVES/ARES-2017-5046070_EN](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2017-5046070_en)

(På mitten av sidan ungefär finns nedladdningslänkar till ett utkast av KL-listan, det som i nuläget är närmast det slutliga om jag förstår det rätt.)

[HTTPS://EUR-LEX.EUROPA.EU/LEGAL-CONTENT/EN/ALL/?URI=PI_COM%3AC%282018%298664](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/all/?uri=PI_COM%3AC%282018%298664)

FAR som den ser ut efter att Kommissionen godkänt den. Finns möjlighet att välja på svenska.

Något annat du vill skicka med till verksamhetsutövare?

Jag vill bara återigen understryka att deadline för ansökan om fri tilldelning nu är den 30 maj och det är en mycket strikt deadline. Naturvårdsverket har fortsatt samma deadline och kommer därför att därefter ha ett mycket tigt tidschema. Förseningar i processen kan i förlängningen leda till försenade tilldelningsbeslut till verksamhetsutövare. Vi ber därför er alla att skicka in er ansökan så snabbt ni har möjlighet – vänta inte till 30 maj om ni kan vara klara tidigare! Tack! ▶▶

Insyn

Vägen fram mot Fas 4

A	Sammanfattning	03
B	Omvärld och politik	04
C	Rapporter	11
D	Prisutveckling	14
E	Gästskribent: Fores	17
F	Insyn	19

PETTER HOJEM
KANSLIRÅD MILJÖ- OCH
ENERGIDEPARTEMENTET
KLIMATENHETEN

När det gäller EU ETS fas 4, är allt klart och beslutat nu från EU:s sida eller väntar vi fortfarande på några beslut?

Det pågår fortfarande omfattande arbete med att färdigställa genomförandeakter och delegerandeakter. EU har enats om de bredare dragen men sköt på vissa mer detaljerade delar. Detta arbete kommer att löpa på under året. Det handlar t.ex. om regler som måste på plats för att besluta om slutlig tilldelning osv.

Vilka skulle du säga blir de största skillnaderna i fas 4 jämfört med nuvarande period?

Den allra största skillnaden skulle jag säga är att det blir en betydligt snabbare takt i minskningen av tillåtna utsläpp, eller tilldelning. Från en minskningstakt på 1,74% per år till 2,2%. Ytterligare en mycket stor och viktig förändring, som trätt i kraft redan från i år, är Market Stability Reserve och även då annulleringen av utsläppsrätter därifrån vid överskott. Det som Sverige faktiskt tog initiativ till och fick igenom. Detta har ju redan påverkat priserna och vi ser att det kommer att ha en långsiktig effekt med en förhoppningsvis mer permanent höjning av priserna jämfört med föregående år.

Är det någon speciell bransch/segment som påverkas lite mer än andra av ändringar?

De stora ändringarna är mer allmänna, t.ex. att priserna stiger generellt och tilldelningen minskar. Men det är ju flera sektorer som nu inte längre finns med på carbon leakage (KL) listan, dessa påverkas såklart mycket av det. De står dock för en mindre del av de totala utsläppen.

Vad händer på departementet nu, vilka frågor jobbar ni med när det gäller EU ETS? Hur ser tidsplanen ut?

Framförallt arbetar vi med att genomföra ändringarna i direktivet i svensk lagstiftning. Det handlar om lagen om handel med utsläppsrätter samt förordningen. Vi kommer förhoppningsvis att remittera ett sådant förslag nästa månad, enligt plan. Lagen ska ju beslutas av riksdag och förordningar beslutas av regeringen. Vi ska nu försöka avgöra vad som lämpar sig att placeras var; i lag eller förordning. Genom att det är regeringen som beslutar om förordningar så går det också att ändra snabbare vilket ökar flexibiliteten.

Opt-in remissen – vad händer här?

Den är ju ute på remiss nu och vi hoppas att alla som är påverkade och intresserade svarar så konkret som möjligt på denna. Skriv om delar som inte är lyckade och även specifika delar är extra viktiga och/eller positiva. Det ger ett bra underlag till regeringen om hur de ska gå vidare. Vi direktkontaktas även av en hel del. Även de som inte står på remisslistan är självklart mycket välkomna att svara och deadline är den 11 mars. Regeringen ska sedan fatta beslut i frågan så snart som möjligt. Vi vet att det påverkar många företag som annars måste lämna in en tilldelningsansökan.

När det gäller EU – finns det några tecken på att det kan bli en ambitionshöjning av utsläppsmålet inom en snar framtid? Hur går diskussionerna?

I slutet av i fjol så kom kommissionen med ett meddelande – en långsiktig klimatstrategi. De ser här på olika scenarios för utsläppsminskningar framöver i förhållande till Parisavtalet. Kommissionen förordar nettoutsläpp noll till 2050. Detta är vi från svensk sida positiva till – vi driver på att EU ska bidra till att nå 1,5 graders målet. Vi tycker även att 2030 målet är för lågt satt. Under året ska man se över EU:s bidrag till Parisavtalet. Vi hoppas att man i samband med det kan höja ambitionen till 2050.

Något annat du vill skicka med till svenska verksamhetsutövare eller branschorganisationer?

Det blir en spännande period framöver. Utsläppshandelssystemet ska vara ett effektivt system för att minska utsläpp. Vi är mycket positiva till de ändringar som vi har förhandlat fram och som nu blir genomförda. Vi är också måna om att det ska vara så effektivt som möjligt för verksamhetsutövarna. Vi vill underlätta administrationen så mycket som möjligt och få en bra effektiv klimatnytta. Det ska vi fortsätta jobba på.

Vi har en ny regering – kommer det att påverka arbetet?

Det vi kan se är att långsiktiga klimatmål ligger fast. Synen, som även delas av fler partier än dessa fyra i regeringsöverenskommelsen, är att andra länder också måste göra mer och att EU ETS ska vara skarpt styrmedel. Här finns det stor samsyn. ■

2019

EVENT CALENDAR

JANUARY, FEBRUARY, MARCH

Elcert

24 Jan, Gardermoen

Understanding German Power and Trading Simulation

23-24 Jan, Copenhagen

E-World

5-7 Feb, Essen

Market Insights

7 Mar, Aarhus

Energy Risk Modelling

20-21 Mar, Copenhagen

APRIL, MAY, JUNE

French Energy Day

4 Apr, Paris

Nordic Price Drivers

10-11 Apr, Oslo

Market Insights

11 Apr, Barcelona

German Energy Day

9 May, Düsseldorf

Market Insights

May, Ljubljana

Finnish Energy Day

5 Jun, Helsinki

Swedish Energy Day

13 Jun, Stockholm

JULY, AUGUST, SEPTEMBER

Nordic Energy Day

22 Aug, Oslo

Benelux Energy Day

12 Sep, Amsterdam*

Austrian Energy Day

26 Sep, Vienna

OCTOBER, NOVEMBER, DECEMBER

Market Insights

17 Oct, London*

Spanish Energy Day

Nov, Madrid

Market Insights

Nov, Warsaw

* tentative

MONTEL

For more information or registration, please contact

montelnews.com/en/events | events@montelnews.com | +47 22 99 42 00

Bodecker Partners

+46 (0) 40 511 483

info@bodeckerpartners.com

www.bodeckerpartners.com

Östra Varvgatan 4

211 75 Malmö